Punkt i protokollet PR 43/2026 rd

Plenum

Tisdag 28.4.2026 kl. 14.00—20.29

9. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om samfälligheter

Regeringens proposition RP 10/2026 rd
Utskottets betänkande JsUB 6/2026 rd

Första behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 9 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger jord- och skogsbruksutskottets betänkande JsUB 6/2026 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Den allmänna debatten börjar. — Presentationsanförande, utskottets ordförande, ledamot Elomaa.

Debatt

16.53 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö koskee yhteisaluelain ajantasaistamista vastaamaan nykypäivää. Valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muutoksin.

Keskeinen uudistus on osakaskuntien kokousten avaaminen etäosallistumiselle. Tämä parantaa osakkaiden mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon riippumatta asuinpaikasta, vahvistaa omaisuudensuojaa ja edistää osakkaiden yhdenvertaisuutta. Samalla se voi lisätä aktiivisuutta osakaskuntien toiminnassa, mikä on tärkeää erityisesti vesialueiden ja kalakantojen kestävän hoidon kannalta.

Valiokunta ehdottaa sääntelyyn täsmennyksiä. Etäosallistumista koskeva oikeus ulotetaan selkeästi kaikkiin osakaskuntatyyppeihin ja menettelyä tarkennetaan niin, että vaatimus etäyhteyksistä on esitettävä riittävän ajoissa ennen kokouskutsun lähettämistä. Lisäksi valiokunta esittää, että kokouskutsun määräaika säilytetään nykyisessä 14 päivässä asiantuntijalausuntojen mukaisesti. Järjestäytymättömien osakaskuntien toimintaa helpotetaan mahdollistamalla ulkopuolisen tahon valtuuttaminen kokouksen järjestämiseen. Tämä madaltaa kynnystä hoitaa yhteisiä asioita ja voi edistää osakaskuntien järjestäytymistä.

Valiokunta tekee myös teknisluonteisia mutta tärkeitä korjauksia. Kirjanpitoa koskeva sääntely saatetaan vastaamaan voimassa olevaa kirjanpitolakia, tarpeeton erityissäännös kumotaan ja lain terminologiaa selkeytetään. Siirtymäsäännöksillä varmistetaan, että osakaskuntien säännöt sopeutuvat uuteen sääntelyyn hallitusti.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan näkemyksen mukaan esitys vahvistaa osakaskuntien toimivuutta, osakkaiden oikeuksia ja yhteisten alueiden kestävää hallintaa. Näillä perus-

teilla valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen valiokunnan esittämin muutoksin. Valiokunta on yksimielinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle esittelystä. — Sitten menemme varsinaiseen puhujalistaan. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.55 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvokas puhemies! Olen nähnyt vuosikymmenten aikana, kuinka meidän yhteiset vesialueemme, metsämme ja maamme sekä niistä huolehtimaan pyrkivä osakaskuntatoiminta ovat yhä samojen sääntöjen varassa, vaikka yhteiskunta ympärillämme on muuttunut. Tämän esityksen keskiössä on demokratialle elintärkeä asia, se, että päätöksentekoon osallistuminen ja sen mahdollisuus ovat kaiken toimivan yhteistyön perusta.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys vastaa siihen tarpeeseen, joka on kentällä ollut nähtävissä jo pitkään. Osallistuminen osakaskuntien kokouksiin on edelleen vaatinut fyysistä läsnäoloa, vaikka yhteiskunta ympärillämme toimii nykyisin vahvasti verkostoituneena sähköisten palveluiden avulla. Kaikki yhteisalueen osakkaat eivät välttämättä asu alueen tuntumassa tai kykene matkustamaan kokouspaikalle. Siten moni iäkäs ihminen sekä vapaa-ajan asukas jää helposti kokonaan osakaskunnan toiminnan ulkopuolelle. Asiat, jotka koskevat heidän omaisuuttaan ja oikeuksiaan, jäävät muiden päätettäviksi. Se ei ole oikein.

Tässä esityksessä avaamme mahdollisuuden osallistua näihin kokouksiin myös etänä tietoliikenneyhteyden kautta. Tämä parantaa osakkaiden yhdenvertaisuutta tässä asiassa mutta ei velvoita ketään luopumaan perinteisestä tavasta kokoontua. Kokonaisuutena tämä on yksi arkijärkevimmistä muutoksista pitkään aikaan, ja on ihme, ettei tähän ole puututtu vielä aikaisemmin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.57 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä osakaskuntia koskeva lainsäädäntö saadaan nyt tällä hallituksen esityksellä ajan tasalle.

Todellakin, kun ihmiset asuvat tänä päivänä ympäri maailmaa ja sen osakaskunnan kokousten koolle kutsuminen ja päätösvaltaisuuden saaminen monesti vaatii paljon työtä, niin nyt tällä nykyaikaisella tietoliikennesysteemillähän pystytään pitämään kokoukset etänä vallan hyvin. Tietysti siinä on pikkuisen tietoturvariskiäkin, mutta eipä taida osakaskunnilla nyt olla mitään maata kaatavan tärkeitä tietoja. Jos joku haluaa istua kuulemassa sitä vaikka kokouksen virallisen edustajan vieressä, niin onko tuo nyt niin iso juttu? Mutta tässäkin yhteydessä pitää vakavasti suhtautua tietoturvaan, totta kai.

Monesti niissä osakaskunnissa on kysymys nimenomaan kiinteistönomistajien oikeuksista, siitä, miten niitä käytetään yhteisillä alueilla. Siitähän tässä on käytännössä kysymys. Siihen kuuluu esimerkiksi se, kuka siellä alueella saa kalastaa ja millä hinnalla ja millä ehdoilla. Monesti näitä osakaskuntia on vielä samalla vesialueella useita, ja se taas aiheuttaa semmoista valtavaa ylimääräistä työtä, ja sitten erilaisten muutosten tekeminen, esitysten tekeminen virallisiin rekistereihin maksaa paljon. Nyt kun saadaan tämä osakaskuntien päätöksenteko virtaviivaisemmaksi ja ennen kaikkea saadaan ne osakaskunnat järkevän kokoisiksi, säästetään paljon rahaa ja saadaan sitten tietysti isompia alueita osakaskunnan haltuun. Silloin pystytään yhteiset päätökset tekemään isompaa aluetta koskien. Olen muutamaa osakaskuntaa joutunut tämänkin työn puolesta seuraamaan ja kieltämättä huoman-

nut tämän ongelman, mikä tulee näihin pieniin osakaskuntiin, mutta tällä lainsäädännöllä se pystytään laittamaan kuntoon.

On tärkeää muistaa se, että kiinteistönomistajien oikeuksia pitää valvoa ja vahtia, että ne kiinteistönomistajien oikeudet säilyvät. Monestihan näistä oikeuksista käydään kovaa väittelyä. Esimerkiksi kun erilaisilla suojeluohjelmilla pyritään viemään kalastusoikeuksia pois, niin monesti siinä kiinteistönomistajat joutuvat puolustuskannalle ja useimmiten häviävät nämä taistelut, mutta sen jälkeen, kun ollaan riittävän vahvoja, pystytään jotain tekemään. Tämän päivän muotihan on se, että suojeluperusteella voidaan melkein omaisuudensuojakin rikkoa. Ei sillä suojella mitään muuta kuin tietyn pienen joukon, erikoisesti itseään luonnonsuojelijoina pitävien ihmisten tavoitteiden toteutumista. Siitähän siinä on kysymys, että pystytään estämään jonkun toisen elinkeino. Se vanha viisaushan pitää kyllä aika pitkälti paikkansa, että on paljon ihmisiä, jotka ovat valmiita maksamaan satasen, että naapuri ei saa kahtakymppiä. Sama ilmiö näkyy täällä kalastuspuolella. Kuten kaikki tiedämme, jos haluaa varman riidan pystyyn, niin siinä riittää metsästysasiat, kalastusasiat ja yksityistieasiat. Nämä kolme kun pannaan nippuun, niin varmasti on puheenaihetta.

Tämä lakiesitys on hyvä, ja kannatan lämpimästi, että nämä muutokset saadaan voimaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

17.00 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa puhemies! No tämä on kyllä hyvä uutinen osakaskunnille. On erittäin järkevä uudistus, että pystyy osallistumaan etänä kokouksiin tietoliikenneyhteyksien kautta. On tosi harmillista, ettei ole aikaisemmin tälleen tehty, mutta onneksi nyt viimeinkin tulee tämä, että ihmiset, jotka ovat tosi etäällä ja jotka eivät välttämättä olisi aikaisemmin päässeet kokouksiin, pystyvät osallistumaan kokouksiin. Todella järkevänä pidän tätä uudistusta — erittäin hieno ja kannatettava asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.00 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Maamme pinta-alasta sisävesiä on runsas kymmenen prosenttia ja sisävesistä suurin osa, eli 80—90 prosenttia, on yhteisomistuksen piirissä. Yhteisaluelaissa tarkoitetut osakaskunnat myös päättävät kalastuslain 5 §:n nojalla yhteisen vesialueen osakkaan oikeudesta kalastaa. Kuten täällä on jo useaan kertaan todettu, tämä lakimuutos mahdollistaa niin päätettäessä etäosallistumisen osakaskunnan kokouksiin. Valiokunnassa tätä asiaa huolellisesti käsiteltiin ja kiinnitettiin erityistä huomiota myös näiden järjestäytymättömien osakaskuntien tilanteeseen niin että lainsäädäntöä myös niiden osalta tarkennettiin. Suomen noin 40 000 osakaskunnasta valtaosa on järjestäytymättömiä osakaskuntia.

Tämä etäosallistumisen mahdollistaminen avaa mahdollisuuden osallistua osakaskuntien päätöksentekoon, etenkin niille osakaskuntien jäsenille, jotka eivät asu tuolla kyseisellä alueella. Tämä vahvistaa omaisuudensuojaa ja toivottavasti myös vireyttää osakaskuntien toimintaa. Mutta on varsin kohtuullista, kuten valiokuntamietinnössä on todettu, että tämä vaatimus etäosallistumisen mahdollistamiseksi pitää esittää hyvissä ajoin, että ei ajauduta tilanteeseen, että kokoushetkellä tai juuri sitä ennen joku osakaskunnan jäsen esittää vaateen etäosallistumisen mahdollistamisesta ja siitä aiheutuisi sitten käytännön ongel-

mia ja mahdollisesti jopa kokouksia, jotka jouduttaisiin sitten uudelleen järjestämään mahdollisten epäselvyyksien tai käytännön hankaluuksien takia.

Hyvä ja kannatettava esitys, joka antaa mahdollisuuksia demokratian lisääntymiseen, omaisuudensuojan vahvistumiseen, osakaskuntien toimintojen vireytymiseen. Mutta kuten edellä on todettu, tätä uudistusta pitää maltilla toteuttaa ja toiveet etäosallistumisen mahdollistamisesta ilmoittaa osakaskunnille erittäin hyvissä ajoin niin että päästään hyvin eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

17.03 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten edellä kuultiin, edustaja Viljanen maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenenä kuvasi kyllä hienosti, mistä tässä on kysymys. Eli esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset, joiden nojalla osakaskuntien kokouksiin olisi mahdollista osallistua myös etänä tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Valiokunta nimenomaan oli tässä asiassa täysin yksimielinen. Se on hyvä vielä tässä kohdassa tuoda esiin. — Kiitos.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 10/2026 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.